

# **Nederlandse politie intimideert en misleidt vreedzame activisten**

## **The Save Movement**

**In juni bericht het NRC dat klimaatactivisten van onder meer Extinction Rebellion, Code Rood en Fossilvrij Nederland door de politie actief benaderd zijn om informant te worden. Maar ook met vreedzame vegan activisten zoekt de politie regelmatig op indringende wijze contact. VEGAN Magazine sprak meerdere van hen en geeft tips wat te doen wanneer je door de politie benaderd wordt.**

Maria du Toit geeft al ruim twee jaar leiding aan de door haar opgerichte Nederlandse tak van The Save Movement. Bij verschillende slachthuizen organiseren Du Toit en haar collega 's *vigils* of wakes voor een laatste eerbetoon aan de vele varkens, kippen, koeien, eenden en andere dieren die gedood zullen worden. Door beeldmateriaal te maken van dieren in de transportwagens probeert The Save Movement hun lijden onder de aandacht van het grote publiek te brengen.

De demonstraties van The Save Movement zijn vreedzaam en ingetogen, worden altijd bij de gemeente aangemeld en vallen ruim binnen de grenzen van de Nederlandse wet. Vaak vindt er overleg plaats met de directie van het slachthuis, zodat de activisten bij de transportwagens iets meer tijd krijgen om de dieren een sprankje liefde te kunnen geven. Er zijn geen incidenten bekend waarbij The Save Movement de openbare orde heeft verstoord. Ook de politie kan desgevraagd geen voorbeelden geven van verstoringen van de openbare orde door The Save Movement.

## **Vervelende telefoontjes**

Al lang voor de bezetting van een varkensstal in Boxtel in mei van dit jaar, uitgevoerd door de actiegroep Meat the Victims, probeert de politie vegan activisten als informant te werven. Hierbij worden vergaande methodes niet geschuwd. Du Toit is zelf door de politie

benaderd. 'Ik werd gebeld door een agent van de politie Brabant omdat ze zogenaamd meer informatie wilden over demonstraties van The Save Movement in Brabant. Ik moest naar het politiebureau komen, of anders konden ze ook bij mij thuis langskomen. Hij bleef aandringen. Ik vertelde dat ik al ruim twee jaar acties organiseer voor The Save Movement en dat wanneer de politie meer informatie wilde, ik dat altijd telefonisch heb verstrekt. Ik ben niet gegaan.'

Bij twee andere activisten gaat de politie verder. Max\* van The Save Movement wordt in april dit jaar gebeld door een vrouw die zegt dat ze van de politie is, maar niet wil vertellen waarvoor ze belt. Geschrokken en ontdaan gaat Max in op de uitnodiging van de agente om naar het politiebureau te komen. Op het bureau krijgt Max het verzoek om informant te worden en het nadrukkelijke advies om met niemand over de ontmoeting te praten, desnoods door erover te liegen. Ook Max gaat niet in op het voorstel van de politie.

### **Politie misleidt bedreigde activist**

Zowel Du Toit als Max krijgen te maken met een optreden van de politie dat door beiden als opdringerig en intimiderend getypeerd wordt. In het geval van Robin\* gaat de politie nog veel verder.

Robin, ook van The Save Movement, wordt in 2018 gebeld door een inlichtingendienst met het verzoek informant te worden. Robin gaat daar niet op in. Recent krijgt Robin te maken met bedreigingen van veehouders en hun sympathisanten en doet daarvan aangifte. Een week na de aangifte wordt Robin gebeld door iemand die zich voordoeft als een normale agent met het verzoek om naar het bureau te komen om vragen over de aangifte te beantwoorden.

Op het bureau blijkt de politie niet geïnteresseerd in de aangifte, maar wordt Robin in een kamer geplaatst met de agent die Robin al in 2018 over de telefoon benaderd heeft, samen met een tweede agent van de inlichtingendienst. Beide agenten dragen geen uniform en blijven aandringen. Tot zeker vijf keer toe wordt Robin gevraagd om als informant op te treden - even zo vaak wordt medewerking geweigerd.

Uiteindelijk beëindigt Robin zelf het gesprek en verlaat het politiebureau. Over de aangifte is vrijwel niet gesproken.

## **Hoe ver gaat mandaat politie?**

In juni schrijft minister van Justitie en Veiligheid Ferdinand Grapperhaus aan de Tweede Kamer: 'Het Team Openbare Orde Inlichtingen (van de politie, red.) wint informatie in met het oog op (potentiële) ernstige verstoringen van de openbare orde. Daarbij zoekt de politie naar informatie over bewegingen en activiteiten van groepen van personen die mogelijk tot ernstige openbare ordeverstoringen kunnen leiden. (...) De informant mag niet onder druk worden gezet.'

Du Toit is dan ook zeer verbaasd dat haar organisatie benaderd wordt. 'De werkwijze van The Save Movement kenmerkt zich door een professionele en transparante wijze waarop wij met de overheid, slachthuizen en de media communiceren. Wij houden ons altijd aan de aanwijzingen van zowel de politie als de slachthuismedewerkers. Al onze activiteiten zijn openbaar, met Facebook-events die voor iedereen zichtbaar zijn. Op geen enkele wijze zijn onze activiteiten te typeren als verstoringen van de openbare orde, laat staan als 'ernstige' verstoringen, of als dreiging daartoe.'

## **Ingrijpend**

Het optreden van de politie gaat de activisten niet in de koude kleren zit- ten. Du Toit geeft aan van slag te zijn geweest na het eerste telefoontje van de politie. Ook Max is geraakt. 'Het idee dat ik het niet mocht delen met de activisten van The Save Movement gaf mij een heel naar gevoel.

Het voelde alsof ik een verrader was terwijl ik nergens mee akkoord ben gegaan.' Robin heeft vooral kritiek op de politie. ' Ze proberen informatie uit je te krijgen terwijl het lijkt alsof je een gewoon gesprek aan het voeren bent. Ze proberen vertrouwen op te bouwen en een 'goede band' te scheppen.

Het is duidelijk. Ze willen dieren en mensen niet helpen, maar de staat beschermen.'

## **Politie: iedere activist kan benaderd worden**

Volgens Erik Schotman, woordvoerder van de Landelijke Eenheid van de politie, is het optreden van de politie gerechtvaardigd. 'Een deel van het activisme in Nederland is fluïde en een deel van de activisten is ook extremistisch. In dat licht bezien is het legitiem activisten te benaderen die zelf de openbare orde nog nooit verstoord hebben, maar mogelijk wel beschikken over een relevante informatiepositie.'

Dat burgers met een smoes naar een politiebureau worden gelokt, dient volgens Schotman juist ter bescherming van de activist. Hij herhaalt hierbij de woorden uit de Kamerbrief van Grapperhaus uit juni. 'Heimelijkheid is noodzakelijk, omdat de informanten die een bijzondere informatiepositie hebben schade kunnen oplopen als bekend zou worden dat zij informatie met de politie hebben gedeeld.' Volgens Schotman spreekt het voor zich dat de politie van tevoren niet aankondigt op welke wijze activisten benaderd worden.

Hij voegt eraan toe dat het geenszins de bedoeling is burgers te intimideren en dat de politie niemand onder druk zet. Over hoe vaak burgers met een smoes naar een politiebureau worden gelokt, houdt de politie geen gegevens bij.

## **Wat kun je zelf doen?**

Onderzoekscollectief Buro Jansen en Janssen doet al decennialang op kritische wijze onderzoek naar de methodes van inlichtingendiensten en is bekend met talloze vergelijkbare verhalen. Jansen en Janssen raadt mensen aan niet mee te werken wanneer ze benaderd worden. 'Je hebt het volste recht om te weigeren op vragen, uitnodigingen of wat dan ook van een agent in te gaan. Houd het beschaafd, maar duidelijk. Mensen die voor inlichtingendiensten werken zijn professionele praatjesmakers. Ze doen alsof ze geïnteresseerd zijn in je strijd, maar dat zijn ze niet. Ze zien graag dat er geroddel onder activisten ontstaat.'

Jansen en Janssen waarschuwt ook voor de impact die het ongewenst contact met de inlichtingendienst kan hebben. 'Het kan een heftige ervaring zijn. Praat met mensen die je vertrouwt en je medeactivisten over je aanvaring met een inlichtingendienst. Het kan zijn dat ook anderen benaderd zijn, maar dat niet iedereen het van elkaar weet. Mocht je vinden dat er sprake is van intimidatie, dien dan een klacht in bij zowel de politie als bij de CTIVD. Zie de klacht als van je afbijten.'

Tim Crutzen

Vegan Magazine herfst 2019

Reageren? [redactie@veganisme.org](mailto:redactie@veganisme.org)

\*De activisten van The Save Movement willen niet nogmaals door de politie benaderd worden. Om hun privacy te beschermen zijn de namen van Max en Robin gefingeerd. Hun echte namen zijn bij de redactie van VEGAN Magazine bekend.